

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS VRUBLEVSKIŲ BIBLIOTEKA

2011 metų III-o ketvirčio

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

I. Bendrosios nuostatos

1.1. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, kodas 191379828, Žygimantų 1, Vilnius. Lietuvos mokslų akademijos biblioteka neturi savo filialų bei kontroliuojamų subjektų (6-ojo VSAFAS 1, 3 priedai).

Bibliotekos steigėjas yra Lietuvos mokslų akademija. Metinę konsoliduotą atskaitomybę Biblioteka pateikia Lietuvos mokslų akademijai. Finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais.

1.2. Vidutinis darbuotojų skaičius 152 etatai.

II. Bendra informacija apie Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteką

2.1. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka yra valstybinės reikšmės mokslinė biblioteka, mokslo ir kultūros biudžetinė institucija. Ji įkurta 1912 metais, kai žymus Vilniaus advokatas ir visuomenės veikėjas Tada Vrublevskis privačią biblioteką perdavė visuomeniniam Bibliotekos priežiūros komitetui, ir ji pradėjo tarnauti visuomenės poreikiams. Kita svarbi data jos istorijoje – 1941 m. sausio 16-oji. Prijungus prie jos kai kuriuos Vilniaus bei Kauno knygų rinkinius, tada ji tapo tą pačią dieną kartu įsteigtos Mokslų akademijos biblioteka. Tuo metu Biblioteka turėjo apie 163 tūkstančius tomų knygų, daugiau kaip 35 tūkstančius rankraščių, didelį numizmatikos bei kartografinės medžiagos rinkinį ir nemažą paveikslų kolekciją. Dabar Bibliotekos fondą sudaro daugiau nei 3,8 mln. egzempliorių dokumentų, iš jų – 261 394 rankraščiai.

2.2. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka teikia informacines paslaugas Lietuvos akademinėi bendruomenei (pirmiausia nepriklausomuose mokslo institutuose bei centruose ir aukštosiose mokyklose dirbantiems mokslininkams, pedagogams bei studentams) ir kitiems skaitytojams, komplektuoja ir saugo informacinius fondus, rengia ir leidžia dokumentinio paveldo paminklus, kataloguoja ir sistemina spaudinius, populiarina bibliotekines ir bibliografines žinias, keičiasi literatūra su šalies ir užsienio bibliotekomis, vykdo tarpbibliotekinio ir tarptautinio abonentų funkcijas, rengia savo fonduose esamos informacinės medžiagos ir užsienio knygų parodas, rūpinasi Bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos kėlimu.

2.3. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka vykdo dvi programas: „Mokslo ir studijų sistemos informacinių poreikių tenkinimas“ ir specialiąją. Ji dalyvauja vykdamas „Lituanistikos“, „Virtualiosios elektroninio paveldo sistemos (VEPS) plėtros“, „Lietuvių kalbotyros bibliografijos“, „Kristijono Donelaičio“, „Jono Basanavičiaus“ bei kitų bibliografijų sudarymo ir kai kuriuos kitus projektus, finansuojamus tiek iš Europos struktūrinių fondų, tiek iš valstybės biudžeto lėšų.

2.4. Paskutinių trijų metų rezultatai rodo, kad užsakomų leidinių vertė kiekvienais metais didėja 150 tūkstančių litų. Didėjančios šilumos, elektros energijos ir degalų kainos sudaro nepalankias sąlygas Bibliotekos veiklos vystymui. Darbo užmokesčio didinimo problemos ir einamųjų metų ekonomikos vystymosi kriziniai reiškiniai turės įtakos ir Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos darbo rezultatams. Įvertinus visų kainų didėjimą, Bibliotekos įprastinei veiklai pritrūks ne mažiau kaip 1,8 mln. litų.

2.5. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka 2010 m. pirmame ketvirtyje nepatyrė finansinės veiklos nuostolio ir neturėjo tokios veiklos pajamų (6-ojo VSAFAS 7 priedas).

Ilgalaikių įsipareigojimų – indėlių, paskolų, vertybinių popierių – ji neturėjo (6-ojo VSAFAS 10, 11, 13, 14, 15 priedai).

III. Teisės aktai ir reglamentai

3.1. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, vadovaudamasi bendrais apskaitos principais, teisės aktais, reglamentuojančiais jos veiklą, taiko tokią apskaitos politiką, kuri užtikrina, kad apskaitos duomenys atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Jeigu nėra konkretaus VSAFAS reikalavimo, Biblioteka vadovaujasi bendrais apskaitos principais, nustatytais 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimais“.

3.2. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka buhalterinę apskaitą tvarko ir finansinę atskaitomybę rengia pagal šiuos teisės aktus: Lietuvos Respublikos Konstituciją, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymą, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, Lietuvos Respublikos kilnojamų kultūros vertybių įstatymą, 2000-03-09 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą Nr. 98 „Dėl bibliotekos fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo“, 1998-02-10 Lietuvos Respublikos ministro įsakymą Nr. 97 „Dėl bibliotekų fondo bendrųjų nuostatų“, 1998-02-10 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą Nr. 98 „Dėl Atsarginio fondo nuostatų“, „Mainų fondo nuostatų“ ir „Depozitinio fondo nuostatų“ patvirtinimo“, 2005-12-23 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą Nr. IV-757 „Dėl bendrosios bibliotekos apskaitos knygos ir bibliotekos dienoraščio formų patvirtinimo“, 2005-11-02 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą Nr. IV-502 „Dėl valstybės ir savivaldybių įsteigtų bibliotekų teikiamų mokamų paslaugų sąrašo patvirtinimo“, LRV 1999-06-03 nutarimą Nr. 719 „Dėl inventorizavimo taisyklių patvirtinimo“, LRV 2000-02-17 nutarimą Nr. 179 „Dėl kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. IX-1940 (2003 m. gruodžio 22 d. redakcija), 2005-12-22 Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymą Nr. X-471 bei minėtų teisės aktų pakeitimus.

IV. Finansinė atskaitomybė, jos sudėtis ir rengimas

4.1. Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją vartotojams, kurie neturi galimybės pareikalauti jų poreikius atitinkančių ataskaitų.

Finansinių ataskaitų informacijos vartotojai yra mokesčių mokėtojai, valstybės valdžios institucijų nariai, Bibliotekos kreditoriai, tiekėjai ir pan. Finansinių ataskaitų rinkinyje pateikiama informacija apie Bibliotekos finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynąjį turtą ir pinigų srautus, kuriais naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo, teikiant viešąsias paslaugas.

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka rengia žemesnio lygio finansinių ataskaitų rinkinį. Biblioteka finansinėse ataskaitose visas sumas pateikia Lietuvos Respublikos piniginiiais vienetais. Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas yra susietas su euru santykiu 3,4528 lito už 1 eurą, o lito kursą kitų valiutų atžvilgiu kasdien nustato Lietuvos bankas.

4.2. Biblioteka teikia metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Bibliotekos finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, tarpinis ataskaitinis laikotarpis sutampa su kalendoriniu ketvirčiu.

4.3. Finansinių ataskaitų privalomos formos yra reglamentuotos 2-ajame–6-ajame VSAFAS.

4.4. Bibliotekos metinis finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas ne vėliau kaip iki kitų metų 2 mėnesio 29 dienos. Bibliotekos metinis finansinių ataskaitų rinkinys teikiamas konsoliduojančiam viešojo sektoriaus subjektui – Lietuvos mokslo akademijai – iki kitų metų 2 mėnesio 15 dienos.

4.5. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka apskaitos politikos priede pateikia visą Bibliotekos rengtinių metinių finansinių ataskaitų rinkinį, įskaitant aiškinamojo rašto pastabų lenteles.

4.6. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys – finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu ataskaitinis laikotarpis (kalendoriniai metai), duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas kas ketvirtį.

4.7. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

4.7.1. finansinės būklės ataskaita;

4.7.2. veiklos rezultatų ataskaita;

4.7.3. sutrumpintas aiškinamasis raštas.

4.8. Tarpinių finansinių ataskaitų, išskyrus aiškinamąjį raštą, rengimui taikomi tie patys principai, reikalavimai ir formos kaip ir metinių finansinių ataskaitų rinkiniui. Sutrumpinto aiškinamojo rašto rengimo reikalavimai pateikti 23-ajame VSAFAS „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“.

4.9. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal ekonominius kriterijus finansinėse ataskaitose grupuojami į grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai, naudojami Bibliotekos finansinei būklei ir veiklos rezultatams įvertinti, yra tokie:

4.9.1. finansinės būklės ataskaitoje pateikiami elementai – turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai ir grynasis turtas – apibūdina Bibliotekos finansinę būklę;

4.9.2. veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – reikalingi Bibliotekos veiklos rezultatams įvertinti.

4.10. Finansinių ataskaitų elementai įvertinami įvairiais metodais ir jų deriniais (pavyzdžiui, įsigijimo savikaina, tikrąja verte, realizavimo verte, grynąja galimo realizavimo verte, einamųjų išlaidų verte ir dabartine verte). Vertindama finansinių ataskaitų elementus, Biblioteka vadovaujasi VSAFAS reikalavimais ir taisyklėmis, aprašytais VSAFAS ir apskaitos tvarkų aprašuose.

4.11. Bendrieji finansinių ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimai nurodyti 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“.

4.12. Bibliotekos finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas pagal VSAFAS. Finansinių ataskaitų rinkinio negalima apibūdinti kaip atitinkančio šiuos standartus, jeigu jis neatitinka bent vieno taikytino VSAFAS ar jo reikalavimo.

4.13. Nukrypimai nuo standartų neleidžiami, išskyrus tuos retus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymai ar kiti teisės aktai, viršesni nei VSAFAS, reglamentuojantys viešojo sektoriaus subjektų veiklą, nustato ką kita.

4.14. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka taiko tokius apskaitos principus, kurie užtikrina tikslų ir teisingų turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vaizdą ir atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Jeigu nėra konkretaus VSAFAS reikalavimo, Biblioteka vadovaujasi bendraisiais apskaitos principais, nustatytais 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“.

4.15. Pateikta apskaitos politika, ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų registravimo tvarka užtikrina, kad finansinėse ataskaitose pateikiama informacija yra:

4.15.1. svarbi vartotojų sprendimams priimti;

4.15.2. patikima, nes:

4.15.2.1. teisingai nurodo Bibliotekos finansinius rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus;

4.15.2.2. parodo ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų ekonominę prasmę, ne vien teisinę formą;

4.15.3. nešališka, netendencinga;

4.15.4. apdairiai pateikta (atsargumo principas);

4.15.5. visais reikšmingais atvejais išsamiai.

4.16. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat.

4.17. Apskaitos politika keičiama tik vadovaujantis 7-uoju VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ ir taikoma vienodai visiems finansinių ataskaitų straipsniams, kuriems turi įtakos apskaitos politikos keitimas.

4.18. Apskaitos politika apima ūkinių operacijų ir įvykių pripažinimo, įvertinimo ir apskaitos principus, metodus ir taisykles.

4.19. Tvarkydama apskaitą ir sudarydama finansines ataskaitas, Biblioteka vadovaujasi VSAFAS.

4.20. Bibliotekos apskaitoje ūkinės operacijos ir įvykiai registruojami ir finansinė atskaitomybė sudaroma taikant šiuos bendruosius apskaitos principus:

- 4.20.1. kaupimo;
- 4.20.2. subjekto;
- 4.20.3. veiklos tęstinumo;
- 4.20.4. periodiškumo;
- 4.20.5. pastovumo;
- 4.20.6. piniginio mato;
- 4.20.7. palyginimo;
- 4.20.8. atsargumo;
- 4.20.9. neutralumo;
- 4.20.10. turinio viršenybės prieš formą.

4.21. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, sudarydama biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 4.21.1. pinigų;
- 4.21.2. subjekto;
- 4.21.3. periodiškumo;
- 4.21.4. pastovumo;
- 4.21.5. piniginio mato.

4.22. Pagal subjekto principą Biblioteka laikoma apskaitos vienetu: atskirai tvarko apskaitą, sudaro ir teikia atskirus finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius. Bibliotekos apskaitoje registruojamas tik jos patikėjimo teise valdomas, naudojamas ir disponuojamas valstybės ir savivaldybių turtas, finansavimo sumos ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos. Turtas, valdomas ir naudojamas kitomis teisėmis, registruojamas nebalansinėse sąskaitose.

4.23. Bibliotekai leidžiamos vykdyti ūkinės operacijos nustatytos teisės aktuose. VSAFAS nustatyti faktiškai įvykusių ūkinių operacijų apskaitos metodai ir taisyklės. Pagal turinio viršenybės prieš formą principą Bibliotekos apskaitos politikoje ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos vertinami ir pripažįstami pagal jų ekonominę prasmę ir turinį, nepriklausomai nuo to, ar tokią ūkinę operaciją vykdyti, sandorį sudaryti viešojo sektoriaus subjektui leidžia jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai.

4.24. Atsižvelgdama į šio vadovo 24 punkte nurodytą principą, Biblioteka taiko visus VSAFAS nustatytus reikalavimus išskyrus:

- 1.9-ąjį VSAFAS „Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos“;
- 2.26-ąjį VSAFAS „Išteklių fondų apskaita ir finansinių ataskaitų rinkinys“.

4.25. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai apskaitoje registruojami litais ir centais, apvalinant iki šimtųjų lito dalių (dviejų skaitmenų po kablelio).

4.26. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai registruojami Bibliotekos sąskaitų plano sąskaitose taikant Bibliotekos apskaitos politiką, parengtą pagal VSAFAS reikalavimus (nurodytus principus, metodus ir taisykles) atskiroms ūkinėms operacijoms ir įvykiams, finansinių ataskaitų elementams arba straipsniams ir apskaitos procedūroms.

4.27. Perėjimo nuo anksčiau taikytos apskaitos politikos prie VSAFAS poveikis pradinei finansinei būklei atsispindi 7-ojo VSAFAS 5 priede.

V. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTAI

Nematerialus turtas

5.1. Nematerialiojo turto apskaitos politika nustatyta 13-ajame VSAFAS „Nematerialusis turtas“, nematerialiojo turto nuvertėjimo apskaičiavimo ir apskaitos metodai ir taisyklės – 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

5.2. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei atitinka 13-ajame VSAFAS pateiktą sąvoką ir nematerialiajam turtui nustatytus kriterijus.

5.3. Nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje yra registruojamas įsigijimo savikaina. Išlaidos, patirtos po piršto ar susikurto nematerialiojo turto pirminio pripažinimo, didina nematerialiojo turto įsigijimo savikainą tik tais atvejais, kai galima patikimai nustatyti, kad patobulintas nematerialusis turtas teiks didesnę ekonominę naudą, t. y. kad atliktas esminis nematerialiojo turto pagerinimas.

5.4. Išankstiniai apmokėjimai už nematerialiųjų turtą apskaitoje registruojami nematerialiojo turto sąskaitose.

5.5. Po pirminio pripažinimo nematerialusis turtas, kurio naudingo tarnavimo laikas ribotas, finansinėse ataskaitose yra parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir nuvertėjimą, jei jis yra.

5.6. Nematerialiojo turto amortizuojamoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą nustatytą turto naudingo tarnavimo laiką tiesiogiai proporcingu metodu. Tam tikro nematerialiojo turto vieneto amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos ir nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio, kai naudojamo nematerialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

5.7. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, nustatytas atsižvelgiant į sutartis ar kitas juridines teises, neturi būti ilgesnis už juridinių teisių galiojimo laikotarpį. Kitam nematerialiajam turtui Biblioteka taiko nematerialiojo turto amortizacijos normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

5.8. Nematerialiojo turto apskaitos tvarka ir procedūros nustatytos Nematerialiojo turto apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

Ilgalaikis materialusis turtas

5.9. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politika nustatyta 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo apskaičiavimo ir apskaitos metodai ir taisyklės – 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

5.10. Ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto sąvoką ir VSAFAS nustatytus ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus.

5.11. Ilgalaikis materialusis turtas pagal pobūdį skirstomas į pagrindines grupes, nustatytas VSAFAS. Į smulkesnes grupes ilgalaikis materialusis turtas skirstomas pagal Bibliotekos poreikį.

5.12. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

5.13. Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialiųjų turtą apskaitoje registruojami tam skirtose ilgalaikio materialiojo turto sąskaitose.

5.14. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę ir kultūros vertybes, finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuvertėjimą, jei jis yra. Žemė ir kultūros vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomi tikrąja verte (išskyrus kultūros vertybių rekonstravimo, konservavimo ir restauravimo išlaidas, kurios yra laikomos esminiu turto pagerinimu ir apskaitoje registruojamos 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka didinant šio ilgalaikio materialiojo turto vertę).

5.15. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą turto naudingo tarnavimo laiką. Ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

5.16. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) arba produkcijos vienetų metodą pagal konkrečius materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

ILGALAIKIO TURTO APSKAITOS TVARKA IR NUSIDĖVĖJIMO SKAIČIAVIMO NORMATYVAI

Eil. Nr.	ILGALAIKIO TURTO GRUPĖ	Normatyvai metais
	<i>MATERIALUSIS TURTAS</i>	
1	Pastatai	15
2	Mašinos, įrengimai	5
3	Įrenginiai	8
4	Elektros perdavimo, ryšių įtaisai	8
5	Baldai	6
6	Kompiuterinė technika	3
7	Lengvieji automobiliai /senesni negu 5 metai/	10
8	Kitas neišvardytas materialusis turtas	4
	<i>NEMATERIALUSIS TURTAS</i>	
9	Programinė įranga	3

5.17. Kai turtas parduodamas arba nurašomas, jo įsigijimo savikaina, sukauptas nusidėvėjimas ir, jei yra, nuvertėjimas nurašomi. Pardavimo pelnas ar nuostoliai parodomi atitinkamame veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ypatumai detaliam nustatyti Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

5.18. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas, remontas ar kiti darbai pripažįstami esminiu turto pagerinimu, jei padidina turto funkcijų apimtį arba pailgina turto naudingo tarnavimo laiką, arba iš esmės pagerina jo naudingąsias savybes. Šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir (arba) patikslinamas likęs turto naudingo tarnavimo laikas. Jei atlikti darbai nepagerina naudingųjų ilgalaikio materialiojo turto savybių ar nepadidina turto funkcijų apimtį, arba nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, jie nepripažįstami esminiu pagerinimu, o šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

5.19. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka apmoka už naujai įsigytą ilgalaikį turtą iš specialiosios programos nepaprastųjų išlaidų straipsnio. Kitas šaltinis – tai Bibliotekos fondo papildymas privalomaisiais egzemplioriais, nemokamai padovanotomis fizinių asmenų ar kitų organizacijų knygomis.

5.20. Iki VSAFAS taikymo Bibliotekos fondą sudarantys leidiniai buvo apskaitomi kaip mažavertis inventorių 71-oje sąskaitoje. Pagal naujos apskaitos tvarkos reikalavimus Bibliotekos fondas apskaitomas ilgalaikio materialaus turto sąskaitoje. Bibliotekos fondo įsigijimo suma buvo perkelta į ilgalaikio turto įsigijimo finansavimo sumas (7-ojo VSAFAS 3 priedas).

Atsargos

5.21. Atsargų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 8-ajame VSAFAS „Atsargos“.

5.22. Pirminio pripažinimo metu atsargos įvertinamos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė.

5.23. Atsargos gali būti nukainojamos iki gryniosios galimo realizavimo vertės tam, kad jų balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti šias atsargas pardavus, išmainius, paskirsčius ar panaudojus. Kai atsargos (taip pat ir nebaigtos vykdyti sutartys) parduodamos, išmainomos ar perduodamos, jų balansinė vertė pripažįstama sąnaudomis to laikotarpio, kuriuo pripažįstamos atitinkamos pajamos arba suteikiamos viešosios paslaugos. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje registruojamas pagal nuolat apskaitomų atsargų būdą, kai buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija.

5.24. Prie atsargų priskiriamas neatiduotas naudoti ūkinis inventorių. Atiduoto naudoti inventoriaus vertė iš karto įtraukiama į sąnaudas. Naudojamo inventoriaus kiekinė (ir vertinė) apskaita turi būti tvarkoma nebalansinėse sąskaitose Biudžetinių įstaigų atsargų apskaitos tvarkos apraše nustatyta tvarka.

5.25. Atsargų apskaitos ypatumai detaliam aprašomi Atsargų apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

Finansinis turtas

5.26. Finansinio turto apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ (detaliau aprašyta 67–70 punktuose) ir 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ (detaliau aprašyta 71–75 punktuose).

5.27. Bibliotekos finansinis turtas yra skirstomas ilgalaikį ir trumpalaikį.

Ilgalaikiam finansiniam turtui (6-ojo VSAFAS 2 priedas) priskiriama:

5.27.1. po vienerių metų gautinos sumos;

5.27.2. kitas ilgalaikis finansinis turtas.

5.28. Trumpalaikiam finansiniam turtui (6-ojo VSAFAS 4, 5, 6, 9 priedai) priskiriama:

5.28.1. per vienerius metus gautinos sumos;

5.28.2. pinigai ir jų ekvivalentai;

5.28.3. kitas trumpalaikis finansinis turtas.

5.29. Gautinos sumos pirminio pripažinimo metu yra įvertinamos įsigijimo savikaina.

5.30. Vėliau ilgalaikės gautinos sumos ataskaitose parodomos amortizuota savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius, o trumpalaikės gautinos sumos – įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Gautinų sumų nuvertėjimo apskaičiavimo principai ir gautinų sumų apskaitos ypatumai aprašomi Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

5.31. Pinigus sudaro pinigai kasoje ir banko sąskaitose. Pinigų ekvivalentai yra trumpalaikės, likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai ir lengvai iškeičiamos į žinomą pinigų sumą. Tokių investicijų terminas neviršija trijų mėnesių, o vertės pokyčių rizika yra labai nedidelė.

Finansavimo sumos

5.32. Finansavimo sumų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

5.33. Finansavimo sumos pripažįstamos, kai atitinka VSAFAS nustatytus kriterijus.

5.34. Finansavimo sumos – viešojo sektoriaus subjekto iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, kitų išteklių fondų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų gauti arba gautini pinigai arba kitas turtas, skirtas viešojo sektoriaus subjekto įstatuose nustatytiems tikslams ir programoms įgyvendinti. Finansavimo sumos apima ir viešojo sektoriaus subjekto gautus arba gautinus pinigus, ir kitą turtą pavedimams vykdyti, kitas lėšas viešojo sektoriaus subjekto išlaidoms dengti ir paramos būdu gautą turtą.

5.35. Bibliotekos gautos (gautinos) finansavimo sumos pagal paskirtį skirstomos į:

5.35.1. finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigyti;

5.35.2. finansavimo sumas kitoms išlaidoms kompensuoti (20-ojo VSAFAS 3, 4, 5 priedai).

5.36. Finansavimo sumos nepiniginiam turtui įsigyti gaunamos kaip nemokamai gautas ilgalaikis turtas arba atsargos, įskaitant paramą, arba kaip pinigai, skirti ilgalaikiam arba trumpalaikiam nepiniginiam turtui įsigyti.

5.37. Finansavimo sumos kitoms išlaidoms dengti yra skirtos ataskaitinio laikotarpio išlaidoms (negautoms pajamoms) kompensuoti. Taip pat finansavimo sumomis, skirtomis kitoms išlaidoms kompensuoti, yra laikomos visos likusios finansavimo sumos, nepriskiriamos nepiniginiam turtui įsigyti.

5.38. Gautos (gautinos) ir panaudotos finansavimo sumos arba jų dalis pripažįstamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su finansavimo sumomis susijusios sąnaudos.

5.39. Gautos ir perduotos kitiems viešojo sektoriaus subjektams finansavimo sumos Bibliotekos sąnaudomis nepripažįstamos. Perdavus finansavimo sumas kitiems subjektams, mažinamos gautos finansavimo sumos.

5.40. Gautos ir perduotos privataus sektoriaus subjektams finansavimo sumos, įskaitant suteiktas subsidijas, registruojamos kaip Bibliotekos sąnaudos, kartu pripažįstant finansavimo, kuris buvo skirtas šiam tikslui, pajamas.

5.41. Bibliotekos apskaitoje finansavimo sąnaudomis perduotos sumos pripažįstamos tik tuomet, kai Biblioteka kitus viešojo sektoriaus subjektus finansuoja savo uždirbtomis lėšomis.

5.42. Finansavimo sumų apskaitos ypatumai detalčiai nustatyti Finansavimo sumų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

Finansiniai įsipareigojimai

5.43. Finansinių įsipareigojimų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“, 19-ajame VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ ir 24-ajame VSAFAS „Išmokos darbuotojams ir pensijų planai“.

5.44. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos visi įsipareigojimai yra finansiniai ir skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius. Ilgalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriama:

- 5.44.1. Ilgalaikiai atidėjiniai;
- 5.44.2. Ilgalaikės finansinės skolos;
- 5.44.3. Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai.

5.45. Trumpalaikiams finansiniams įsipareigojimams (12 –ojo VSAFAS 12 priedas) priskiriama:

- 5.45.1. ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai;
- 5.45.2. ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis;
- 5.45.3. trumpalaikės finansinės skolos;
- 5.45.4. pervestinos subsidijos ir finansavimo sumos;
- 5.45.5. pervestinos sumos į biudžetus, fondus ir kitiems subjektams;
- 5.45.6. mokėtinos sumos, susijusios su vykdoma veikla;
- 5.45.7. kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai.

5.46. Pirminio pripažinimo metu finansiniai įsipareigojimai įvertinami įsigijimo savikaina. Vėliau šie įsipareigojimai įvertinami:

- 5.46.1. susiję su rinkos kainomis – tikraja verte;
- 5.46.2. iš suteiktų garantijų kilę finansiniai įsipareigojimai – tikraja verte;
- 5.46.3. kiti ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai – amortizuota savikaina;
- 5.46.4. kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

Atidėjiniai

5.47. Atidėjiniai pripažįstami ir registruojami apskaitoje tada ir tik tada, kai dėl įvykio praityje Biblioteka turi dabartinę teisinę prievolę ar neatšaukiamą pasižadėjimą ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ištekliai, o įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta (pvz., jei Bibliotekai iškeltas ieškinyis ir 90 procentų tikėtina, kad ji privalės sumokėti ieškovui priteistą sumą, turi būti suformuotas atidėjinys, lygus tikėtina sumokėti sumai). Jei patenkinamos ne visos šios sąlygos, atidėjiniai nėra pripažįstami, o tikrai informacija apie susijusį su tikėtina sumokėti suma neapibrėžtąjį įsipareigojimą yra pateikiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas). Atidėjiniai yra peržiūrimi paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną ir koreguojami, atsižvelgiant į naujus įvykius ar aplinkybes, kad parodytų tiksliausią dabartinį įvertinimą.

5.48. Atidėjinių apskaitos ypatumai detalai aprašomi Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

Pajamos

5.49. Pajamų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 9-ajame VSAFAS „Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos“, 10-ajame VSAFAS „Kitos pajamos“ ir 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

5.50. Pajamų apskaitai taikomas kaupimo principas. Finansavimo pajamos pripažįstamos tuo pačiu laikotarpiu, kai yra patiriamos su šiomis pajamomis susijusios sąnaudos. Registruojant visas su finansavimo pajamų pripažinimu susijusias operacijas, būtina nurodyti, kokios valstybės funkcijos ir kurios programos vykdymui buvo pripažintos finansavimo pajamos, panaudojant detalizuojančius požymius arba sukuriant subsąskaitas.

5.51. Pajamos, išskyrus finansavimo pajamas, pripažįstamos, kai tikėtina, kai Biblioteka gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą ir kai ji gali patikimai įvertinti su pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas.

5.52. Pajamomis laikoma tik pačios Bibliotekos gaunama ekonominė nauda. Bibliotekos pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, kadangi tai nėra jos gaunama ekonominė nauda. Jei Biblioteka yra atsakinga už tam tikrų sumų administravimą ir surinkimą,

tačiau teisės aktų nustatyta tvarka privalo pervesti surinktas sumas į biudžetą ar tretiesiems asmenims ir neturi teisės šių sumų ar jų dalies atgauti tą patį ar vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, tokios sumos ar jų dalis nėra Bibliotekos pajamos ir apskaitoje registruojamos kaip gautinos ir mokėtinos sumos.

5.53. Pajamos registruojamos apskaitoje ir rodomos finansinėse ataskaitose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį yra uždirbamos, t. y. kurį suteikiamos viešosios paslaugos, atliekami darbai ar parduodamos prekės ar kt., nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

5.54. Pajamų apskaitos ypatumai detaliam aprašomi Pajamų apskaitos Bibliotekos tvarkos apraše, Finansavimo sumų apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše bei Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

Sąnaudos

5.55. Sąnaudų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 11-ajame VSAFAS „Sąnaudos“. Sąnaudų, susijusių su turtu, finansavimo sumomis ir įsipareigojimais, apskaitos principai nustatyti jų apskaitą reglamentuojančiuose VSAFAS.

5.56. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginamumo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su tam tikrų pajamų uždirbimu ir jos neduos ekonominės naudos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kada buvo patirtos.

5.57. Sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma. Tais atvejais, kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis ir palūkanos nėra išskirtos iš bendros mokėtinos sumos, sąnaudų dydis įvertinamas diskontuojant atsiskaitymo sumą taikant rinkos palūkanų normą.

5.58. Sąnaudų apskaitos ypatumai detaliam aprašomi Sąnaudų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše bei Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

Sandoriai užsienio valiuta

5.59. Sandorių užsienio valiuta apskaitos principai nustatyti 21-ajame VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“.

5.60. Sandoriai užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu registruojami apskaitoje pagal sandorio dieną galiojusį Lietuvos banko skelbiamą užsienio valiutos kursą. Pelnas ir nuostoliai iš sandorių užsienio valiuta bei iš užsienio valiuta išreikšto turto ir įsipareigojimų likučių perkainojimo dieną yra registruojami finansinės ir investicinės veiklos pajamų ar sąnaudų sąskaitose.

5.61. Valiutinių straipsnių likučiai perkainojami pagal ataskaitinio laikotarpio pabaigos Lietuvos banko skelbiamą Lietuvos Respublikos piniginių vienetų ir užsienio valiutos santykį.

5.62. Užsienio valiutos kurso pasikeitimo apskaitos ypatumai detaliam aprašomi Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

Turto nuvertėjimas

5.63. Turto nuvertėjimo apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 8-ajame VSAFAS „Atsargos“, 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

5.64. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje pripažįstami pagal nuvertėjimo požymius. Sudarydama finansinių ataskaitų rinkinį, Biblioteka nustato, ar yra turto nuvertėjimo požymių. Jeigu

yra vidinių ar išorinių nuvertėjimo požymių, Biblioteka nustato turto atsiperkamąją vertę ir palygina ją su turto balansine verte.

5.65. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami, apskaičiuotų nuostolių suma mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas.

5.66. Turto nuvertėjimas nėra tolygus turto nurašymui. Turto nuvertėjimo atveju yra mažinama turto vieneto balansinė vertė, tačiau išsaugoma informacija apie turto išsigijimo savikainą, t. y. turto vieneto išsigijimo savikaina apskaitoje lieka tokia pati kaip iki nuvertėjimo nustatymo, o nuvertėjimas registruojamas atskiroje sąskaitoje. Turto nuvertėjimas apskaitoje yra registruojamas ne didesne verte nei turto balansinė vertė.

5.67. Kai vėlesnį ataskaitinį laikotarpį, pasikeitus aplinkybėms, atkuriami anksčiau pripažinta turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atkūrimo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

5.68. Pripažinus ilgalaikio materialiojo ar nematerialiojo turto nuvertėjimo nuostolį, perskaičiuojamos būsimiesiems ataskaitiniams laikotarpiams tenkančios turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos, kad turto nudėvimoji (amortizuojamoji) vertė po nuvertėjimo būtų tolygiai paskirstyta per visą likusį jo naudingo tarnavimo laiką, t. y. nuvertėjimo suma nudėvima per likusį naudingo tarnavimo laiką, mažinant nusidėvėjimo sąnaudas.

5.69. Turto nuvertėjimo apskaitos ypatumai detaliam aptariami Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše, Nematerialiojo turto apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše, Atsargų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše, Išankstinių apmokėjimų bei gautinų sumų apskaitos bibliotekoje tvarkos apraše.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas

5.70. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto apskaitos principai nustatyti 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“.

5.71. Biblioteka nepripažįsta neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto, tačiau neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas registruojami nebalansinėse sąskaitose. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nerodomi nei finansinės būklės ataskaitoje, nei veiklos rezultatų ataskaitoje, o informacija apie juos pateikiama aiškinamajame rašte. Kai tikimybė, kad turtą reikės panaudoti įsipareigojimui padengti, yra labai maža, informacija apie juos aiškinamajame rašte nebūtina. Informacija apie neapibrėžtąjį turtą ir įsipareigojimus turi būti peržiūrima ne rečiau negu kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, siekiant užtikrinti, kad pasikeitimai būtų tinkamai parodyti aiškinamajame rašte.

5.72. Neapibrėžtasis turtas finansinėse ataskaitose neparodomas, kol nėra aišku, ar jis duos Bibliotekai ekonominės naudos. Jei ekonominė nauda tikėtina, tačiau nėra tikra, kad ji bus gauta, informacija apie neapibrėžtąjį turtą pateikiama aiškinamajame rašte.

Su darbo santykiais susijusios išmokos

5.73. 24-asis VSAFAS taikomas visoms išmokoms darbuotojams pinigais ir natūra, mokamoms pagal sutartis, kitoms išmokoms pagal teisės aktus.

5.74. Išmokos skirstomos į ilgalaikes, trumpalaikes ir išeitines:

5.74.1. trumpalaikės □ tai išlaidų kompensacijos, premijos ir kt.

5.74.2. ilgalaikės □ tai išmokos už ilgalaikį darbą, ilgalaikės netekto darbingumo išmokos, atidėtos kompensacijos.

5.75. Trumpalaikės išmokos registruojamos kaip trumpalaikiai įsipareigojimai, pripažindamas sąnaudas.

5.76. Ilgalaikių išmokų darbuotojams sąnaudos ir įsipareigojimai pripažįstami, nustačius prievolę mokėti tokias išmokas

5.77. Išeitinė išmoka pripažįstama įsipareigojimu ir sąnaudomis tada, kai darbuotojas nutraukia sutartį savo iniciatyva ar darbdavys pasiūlo nutraukti darbo santykius.

Įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui

5.78. Įvykių, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose taisyklės nustatytos 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“.

5.79. Įvykiai, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, kurie suteikia papildomos informacijos apie Bibliotekos finansinę padėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (koreguojantys įvykiai), atsižvelgiant į jų įtakos reikšmę parengtoms finansinėms ataskaitoms, yra parodomi finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose. Nekoreguojantys įvykiai, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, aprašomi aiškinamajame rašte, kai jie reikšmingi.

Tarpusavio užskaitos ir palyginamieji skaičiai

5.80. Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turto ir įsipareigojimų, taip pat pajamų ir sąnaudų tarpusavio užskaita negalima, išskyrus atvejus, kai konkretus VSAFAS reikalauja būtent tokios užskaitos (pvz., dėl draudiminio įvykio patirtų sąnaudų užskaita atliekama su gauta draudimo išmoka).

5.81. Palyginamieji skaičiai yra koreguojami, kad atitiktų ataskaitinių metų finansinius rezultatus. Apskaitos principų ir apskaitinių įverčių pasikeitimai, sudarant ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinį, pateikiami aiškinamajame rašte.

Informacijos pagal segmentus pateikimas

5.82. Informacijos pagal segmentus pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimai nustatyti 25-ajame VSAFAS „Atsiskaitymas pagal segmentus“.

5.83. Biblioteka turi tvarkyti apskaitos veiklą pagal segmentus. Segmentai – įstaigos pagrindinės veiklos dalys pagal atliekamas valstybės funkcijas, apimančios vienaarūšes Bibliotekos teikiamas viešąsias paslaugas pagal valstybės funkcijų klasifikaciją.

5.84. Biblioteka skiria švietimo segmentą. Apie segmentą pateikiama tokia informacija:

5.84.1. segmento sąnaudos;

5.84.2. segmento pinigų srautai.

5.85. Biblioteka turto, įsipareigojimų ir finansavimo sumų ir pajamų apskaitą tvarko pagal segmentus, t. y. taip, kad galėtų pagal segmentus teisingai užregistruoti pagrindinės veiklos sąnaudas ir pagrindinės veiklos pinigų srautus.

5.86. Turtas, įsipareigojimai, finansavimo sumos, pajamos ir sąnaudos, kurių priskyrimo segmentui pagrindas yra neaiškus, turi būti priskiriami didžiausią Bibliotekos veiklos dalį sudarančiam segmentui.

Apskaitos politikos keitimas

5.87. Apskaitos politikos keitimo principai nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

5.88. Biblioteka pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat arba gana ilgą laiką tam, kad būtų galima palyginti įvairių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia

Bibliotekos finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto ir pinigų srautų keitimosi tendencijoms nustatyti.

5.89. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka pasirenka ir taiko apskaitos politiką remdamasi nuostatomis, pateiktomis 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“. Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimo, apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų vertinimo apskaitoje pakeitimas yra laikomas apskaitos politikos keitimu.

5.90. Apskaitos politika keičiama dėl VSAFAS pasikeitimo arba jei kiti teisės aktai to reikalauja. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomas, taikant retrospektyvinį būdą, t. y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams nuo jų atsiradimo. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitoje apie tą ataskaitinį laikotarpį, kurį apskaitos politika pakeičiama, ir parodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Šioje eilutėje yra parodoma apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informacija finansinėse ataskaitose pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama.

Apskaitinių įverčių keitimas

5.91. Apskaitinių įverčių keitimo principai ir taisyklės nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

5.92. Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi tuo atveju, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą, arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių.

5.93. Bibliotekoje apskaitinių įverčių pasikeitimams įvertinti yra sudaromos atitinkamos komisijos, kurios yra atsakingos už tinkamą aplinkybių ir informacijos, lemiančios apskaitinį įvertinimą, taip pat poveikio nustatymą ir parodymą finansinėse ataskaitose.

5.94. Apskaitinio įverčio pasikeitimo poveikis nustatant grynąjį perviršį ar deficitą priskiriamas:

laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, jei jis turi įtakos tik tam laikotarpiui;

laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, ir vėlesniems laikotarpiams, jei pasikeitimas turi įtakos ir jiems.

5.95. Bibliotekos apskaitinio įverčio pasikeitimo rezultatas įtraukiamas į tą veiklos rezultatų ataskaitos eilutę, kurioje buvo parodytas pirminis įvertis, nebent pasikeitimas ataskaitiniu laikotarpiu turi įtakos tik finansinės būklės ataskaitos straipsniams. Informacija, susijusi su apskaitinio įverčio pakeitimu, pateikiama aiškinamajame rašte.

5.96. Apskaitos politika laikomas pasirinktas apskaitos metodas (pvz., nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesioginiu metodu), o apskaitiniu įverčiu laikomas Bibliotekos pasirinktas dydis nusidėvėjimui apskaičiuoti (pvz., nusidėvėjimo normatyvas).

Apskaitos klaidų taisymas

5.97. Apskaitos klaidų taisymo taisyklės nustatytos 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

5.98. Ataskaitiniu laikotarpiu gali būti pastebėtos apskaitos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vienos vertinė išraiška arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,5 procento per finansinius metus gautų finansavimo sumų vertės arba 0,25 procento turto vertės.

5.99. Ir esminės, ir neesminės apskaitos klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaidų taisymo įtaka finansinėse ataskaitose parodoma taip:

5.99.1. jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo užregistruota klaidinga informacija, ir parodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaidinga informacija;

5.99.2. jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir parodomas veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesniojo ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama. Su esminės klaidos taisymu susijusi informacija pateikiama aiškinamajame rašte.

VI. APSKAITOS ORGANIZAVIMAS

Atsakomybė už apskaitos organizavimą

6.1. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymą „Dėl biudžetinių įstaigų apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ už apskaitos organizavimą, apskaitos dokumentų išsaugojimą ir finansinių ataskaitų rinkinio pateikimą laiku atsakingas Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos vadovas.

6.2. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos direktoriaus pavaduotojas finansų reikalams atsako už buhalterinių įrašų teisingumą.

6.3. Bibliotekos vadovas pasirašo įstaigos finansines ataskaitas ir konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

Apskaitos tvarkytojas

6.4. Bibliotekos buhalterinė apskaita organizuota pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatytas buhalterinės apskaitos organizavimo taisykles.

6.5. Bibliotekos apskaitą tvarko Bibliotekos padalinys.

6.6. Buhalterijai vadovauja direktoriaus pavaduotojas finansų reikalams. Buhalterijos darbuotojai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintomis BĮ buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis ir kitais teisės aktais, Bibliotekos vadovo patvirtintais nuostatais ir nustatyta apskaitos politika.

Apskaitos sistema

6.7. Apskaitai tvarkyti yra naudojamas kompiuterinės programinės įrangos paketas C1, kuris sukonfigūruotas taip, kad būtų galima tvarkyti Bibliotekos apskaitą remiantis teisės aktų ir apskaitos politikos reikalavimais. Apskaitos įrašai susistemunami apskaitos registruose (moduliuose). Apskaitos registru vadinama ūkinių operacijų ir įvykių suvestinė, kurioje rūšiuojami, sumuojami ir apibendrinami apskaitos dokumentų duomenys. Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai registruojami apskaitos registruose pagal apskaitos dokumentus chronologine, chronologine-sistemine arba sistemine tvarka. Kiekvienas iš registrų sistemina pasikartojančias vienu ar keliomis ūkinėmis operacijomis. Operacijos registrų viduje pateikiamos chronologine tvarka.

6.8. Biblioteka pasirenka registrų formą, turinį ir skaičių. Pasirinktų registrų sąrašas ir formos pateikiamos kaip apskaitos politikos priedai arba, naudojant kompiuterinę apskaitos programinę įrangą, sudaromas registrų sąrašas, kuris gali būti pateikiamas lentelės forma.

Direktorius

dr. Sigitas Narbutas